

★ 1 Tot welke woordsoort behoort het onderstreepte functiewoord? Schrijf de afkorting erboven.

vnw

- 1 De verhuisauto stopt voor ons nieuwe huis.
- 2 Mijn zus en ik staan al voor ons zolderraam.
- 3 Wij delen de grote zolder.
- 4 'Kom beneden en help met sjouwen,' roept pap.
- 5 Doos na doos moet de twee trappen op.
- 6 Wij zijn bekaf als alles boven staat.

Dit ga je leren

Je leert wat functiewoorden zijn.

Dit moet je weten

- De **functiewoorden** verbinden de inhoudswoorden. Ze zorgen ervoor dat je de samenhang tussen de inhoudswoorden begrijpt.
- Functiewoorden zijn:
 - lidwoord (lw)
 - voornaamwoord (vnw): persoonlijk, bezittelijk en aanwijzend
 - voorzetsel (vz)
 - voegwoord (vw)

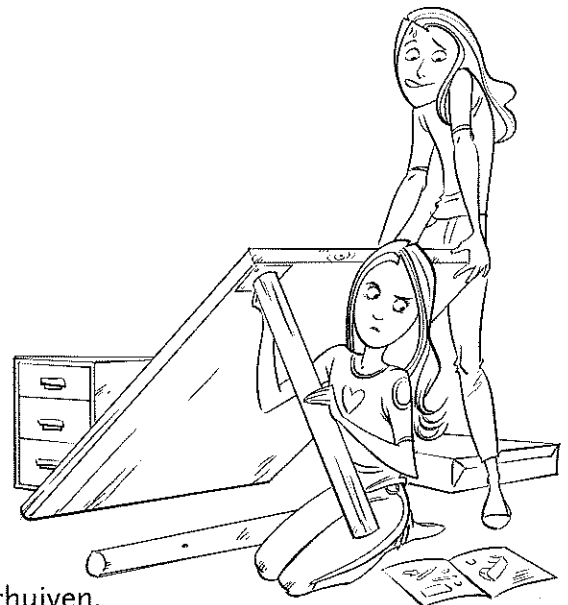
vnw vz vw vnw vnw
 ↑ ↑ ↑ ↑ ↑
 Ik ga op vakantie en ik pak mijn koffer.

★ 2 Onderstreep de functiewoorden. Schrijf de woordsoort erboven. Gebruik de afkorting.

vnw vnw vnw vnw

- 1 Mijn zus en ik monteren haar nieuwe bureau.
- 2 Op de grond liggen pluggen en schroeven.
- 3 Op de tekening staat een voorbeeld.
- 4 Die plank moet boven, wijst mijn zus.
- 5 Ze heeft gelijk, maar moet hij links of rechts?
- 6 Na de mooie dagen kunnen we inruimen.
- 7 Omdat het bureau zwaar is, helpt mijn vader met schuiven.
- 8 Nu staat het bureau tussen onze bedden.

voornaamwoord = vnw
 voegwoord = vw
 voorzetsel = vz
 lidwoord = lw

★ 1 Welke woorden schrijf je met een hoofdletter?
Kruis het goede woord aan.

1 ☒ kerstmis	☐ economische crisis
2 ☐ verjaardagsfeest	☐ pasen
3 ☐ juf	☐ pieter
4 ☐ nederlander	☐ engelenkoor
5 ☐ rijm	☐ rivier
6 ☐ landarbeider	☐ australië

★ 2 Welke woorden schrijf je met een hoofdletter?
Onderstreep die woorden.

- 1 hans mag dit jaar met mustapha mee naar marokko.
- 2 hij is nog nooit in afrika geweest.
- 3 mustapha's opa en oma wonen in het rifgebergte.
- 4 ze steken over bij gibraltar in spanje.
- 5 de oorspronkelijke bewoners van het rifgebergte heten berbers.
- 6 mustapha's familie is graag thuis in marokko tijdens het suikerfeest.

Dit ga je leren

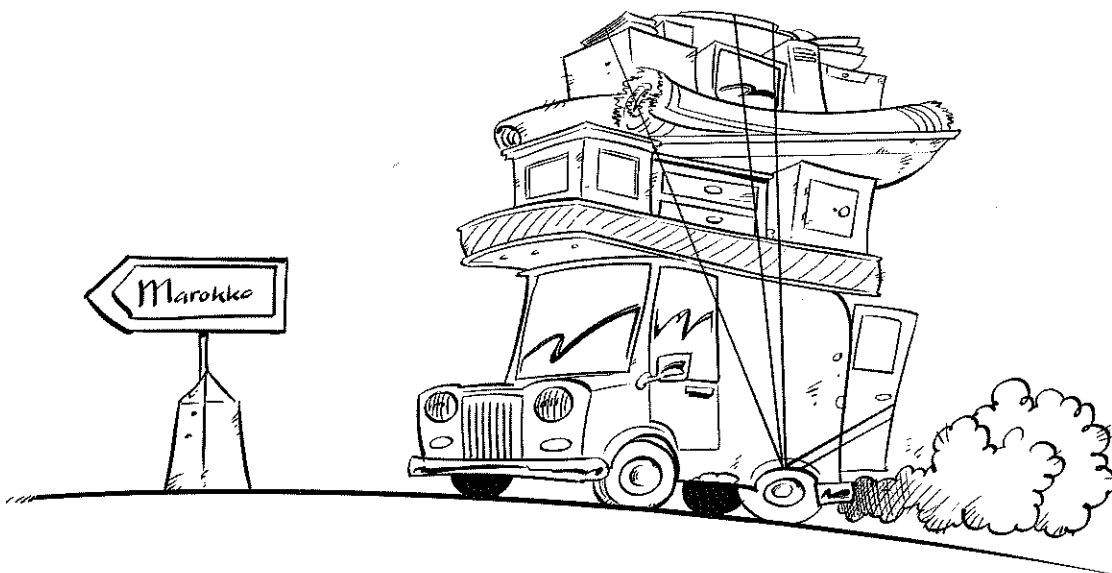
Je leert wanneer je **hoofdletters** gebruikt.

Dit moet je weten

Je gebruikt **hoofdletters**:

- aan het begin van een zin en de directe rede;
- bij eigennamen;
- bij aardrijkskundige namen (plaatsen, streken, landen, bergen, rivieren, hemellichamen);
- bij afleidingen van aardrijkskundige namen (namen van volken en talen, inwoners van landen en plaatsen);
- bij feestdagen en historische gebeurtenissen.

Hij zei: 'Ik vier dit jaar Kerstmis in Italië met Francesca en haar Italiaanse vader.'

3 Welke woorden schrijf je met een hoofdletter? Onderstreep die woorden.

- 1 dit is het nieuws van 4 oktober, waarop we werelddierendag vieren.
- 2 in duitsland heeft de gorilla soraya een vierling gekregen.
- 3 ze heten nie, na, noe en nai en zijn alle vier gezond.
- 4 de jonge orka mars in spanje is naar een planeet vernoemd.
- 5 venus, de moeder van mars, komt uit antarctica.
- 6 tot slot heeft de ijsbeer ludo een nieuwe vriendin: petra.

- ★ 1 Is het onderstreepte zinsdeel een hoofdzin of een bijzin? Schrijf het eronder.

1 Ik ga op vakantie en neem mijn spelcomputer mee.

hoofdzin

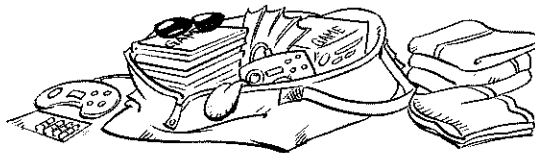
2 Mijn ouders vinden dat niet leuk, maar ik doe het toch.

3 We gaan namelijk in een huisje, omdat mijn ouders dat leuk vinden.

4 Ik weet nu al dat ik me daar verveel.

5 Mijn pa en ma houden van culturele uitstapjes, want dat is goed voor me.

6 Ik blijf liever in het vakantiehuis, zodat ik mijn spel kan afspelen.

- ★★ 2 Bestaat de samengestelde zin uit twee hoofdzinnen of uit een hoofdzin en een bijzin? Schrijf het op. Onderstreep daarna het voegwoord.

1 Omdat ik graag in andere landen kom, ga ik het liefst ver weg op vakantie.

bijzin + hoofdzin

2 Vorig jaar was ik nog in Indonesië, want mijn vader werkte daar.

3 Totdat het regenseizoen begon, gingen we er naartoe.

4 Ik ga naar een Nederlandse school, of ik ga naar een internationale school.

5 Volgend jaar gaan we naar Cuba en we gaan een maand naar Peru.

6 Ik ontmoet daar mijn beste vriendin, zodat we samen kunnen optrekken.

Dit ga je leren

Je leert uit welke delen een **samengestelde zin** bestaat.

Dit moet je weten

Er zijn twee soorten **samengestelde zinnen**:

- Hoofdzin + hoofdzin, vaak met een voegwoord: **en, maar, of, want**.
 - In een hoofdzin is de **persoonsvorm** het eerste of tweede woord.
 - In een hoofdzin moeten het **onderwerp** en de **persoonsvorm** naast elkaar staan.

Mijn broer moet op reis, maar hij wil thuisblijven.

- Hoofdzin + bijzin of bijzin + hoofdzin, vaak met een ander voegwoord.
 - In een bijzin staat de **persoonsvorm** achteraan of bijna achteraan.
 - In een bijzin **kán** er tussen **onderwerp** en **persoonsvorm** een ander zinsdeel staan.

Ik ga naar de eilanden, omdat ik vakantie heb.

Dit ga je leren

Je leert dat bij sommige werkwoorden een **vast voorzetsel** hoort.

Dit moet je weten

Na sommige werkwoorden past vaak maar één voorzetsel in de zin.

- kijken **naar**
- denken **aan**
- wachten **op**
- stoppen **met**
- schrikken **van**
- zoeken **naar**
- luisteren **naar**
- smeken **om**
- zich interesseren **voor**

Ik kijk **naar** de film / **naar** buiten / **naar** jou.

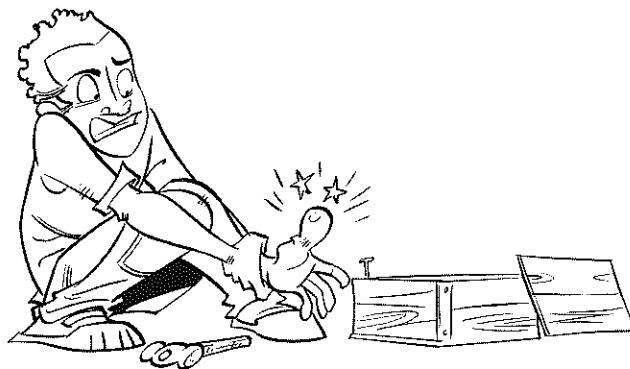
Ik zoek **naar** de schat / **naar** mijn sleutels.

1 Onderstreep het goede **voorzetsel** en het werkwoord waar het bij hoort.

- 1 Remon kijkt door/naar de televisie.
- 2 Hij geniet van/over een spannende film.
- 3 Ineens schrikt hij met/van een knal.
- 4 Hij stopt met/tegen kijken en loopt naar het raam.
- 5 Zijn ogen zoeken om/naar een reden voor de knal.
- 6 Maar alles is rustig en hij keert terug over/naar de bank.

2 Vul het goede voorzetsel in. Onderstreep het werkwoord waar het bij hoort.

- 1 Nadja schrikt van haar broer.
- 2 Ze stopt _____ het opblazen van een grote ballon.
- 3 Ze luistert _____ het gesis van de ballon.
- 4 Haar vriendin Kyra is ziek en Nadja denkt veel _____ haar.
- 5 Maar haar broer houdt _____ een grapje en prikt de ballon stuk.

3 Vul het goede voorzetsel in. Schrijf het hele werkwoord met het voorzetsel op.

- 1 Achmed zwoegt op een kistje. zwoegen op _____
- 2 Au, hij kijkt _____ zijn dikke duim. _____
- 3 Maar hij stopt niet _____ werken. _____
- 4 Hij schaamt zich _____ zijn grap met de ballon. _____